

**Daňová sústava Slovenskej republiky
(Dane, daňová sústava, základné náležitosti dane)**

Daňová sústava predstavuje súhrn daní, ktoré sa vyberajú na území Slovenskej republiky. Po 1.1.1993 vznikla na Slovensku nová daňová sústava, ktorá je priebežne novelizovaná. Ostatná výrazná novelizácia, prípadne úplne nové daňové zákony v rámci prispôsobovania sa zákonom EÚ, je platná od začiatku roka 2004 kedy bola prijatá zásada jednotnej sadzby pre všetky druhy príjmov, ako aj pre všetky daňové subjekty vo výške 19 % zo základu dane. Vytvorením rovnej dane sa eliminovalo 21 rôznych spôsobov zdanenia príjmov, vrátane piatich rôznych daňových sadzieb u fyzických osôb. Jednotnou sadzbou sa sleduje vytvorenie vysoko konkurenčného a nedeformovaného trhového prostredia na Slovensku.

Daň : je povinná, zákonom určená, spravidla sa opakujúca platba, ktorú odvádzajú daňovníci štátu v určenej výške a v stanovených lehotách.

Slovenská daňová sústava je tvorená nasledujúcimi zákonmi:

Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov . Tento zákon upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby ako aj spôsob platenia a vyberania dane.

Zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty. Tento zákon upravuje daň z pridanej hodnoty.

Zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Tento zákon upravuje okrem iného aj miestne dane, ktoré môže ukladať obec alebo vyšší územný celok, pričom ide o daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie a daň z motorových vozidiel.

Zákon č. 104/2004 Z.z. o spotrebnej dani z vína Tento zákon upravuje zdaňovanie vína spotrebnou daňou na daňovom území.

Zákon č. 107/2004 o spotrebnej dani z piva. Tento zákon upravuje zdaňovanie piva spotrebnou daňou na daňovom území.

Zákon č. 105/2004 Z.z. o spotrebnej dani z liehu. Tento zákon upravuje zdaňovanie liehu spotrebnou daňou na daňovom území.

Zákon č. 106/2004 Z.z. o spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov. Tento zákon upravuje zdaňovanie tabakových výrobkov spotrebnou daňou na daňovom území.

Zákon č. 239/2001 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja. Tento zákon upravuje zdaňovanie minerálnych olejov spotrebnou daňou na daňovom území.

Prijmy zo závislej činnosti §5

Do tejto kategórie patria i tzv. funkčné príplatky.

Z hľadiska počtu daňovníkov ako aj podielu daňového výnosu z týchto príjmov na dani z príjmov fyzických osôb celkom ide o rozhodujúce dani podliehajúce príjmy.

Daňovník s príjmami zo závislej činnosti sa označuje najčastejšie ako "zamestnanec" a platiteľ príjmu ako "zamestnávateľ". Pri tomto druhu príjmov zákon ukladá zamestnávateľovi povinnosť vypočítať, zraziť a odviesť preddavky na daň z príjmov zo závislej činnosti.

Prijmy zo závislej činnosti:

1. príjmy zo súčasného alebo z predchádzajúceho pracovnoprávneho vzťahu, služobného pomeru, štátnozamestnaneckého pomeru alebo členského pomeru
2. príjmy za prácu likvidátorov, prokuristov, nútených správcov, členov družstiev, spoločníkov a konateľov v SRO a komanditistov v KS
3. platy a funkčné príplatky ústavných činiteľov SR, verejného ochrancu práv, poslancov Európskeho parlamentu, ktorí boli zvolení na území SR, prokurátorov SR a vedúcich ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR ustanovené osobitnými predpismi
4. odmeny za výkon funkcie v štátnych orgánoch, v orgánoch územnej samosprávy a v orgánoch iných právnických osôb alebo spoločenstiev
5. odmeny obvinených vo väzbe a odmeny odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody poskytované podľa osobitného predpisu
6. príjmy z prostriedkov sociálneho fondu poskytované podľa osobitného predpisu
7. príjmy plynúce v súvislosti s minulým, súčasným alebo budúcim výkonom závislej činnosti alebo funkcie bez ohľadu na to, či daňovník pre platiteľa príjmu skutočne vykonával, vykonáva alebo bude vykonávať túto závislú činnosť alebo funkciu
8. obslužné
9. vrátené poistné zo zaplateného poistného na Verejné zdravotné poistenie, sociálne poistenie a Sociálne zabezpečenie

Prijmy z podnikania, z inej samostatnej činnosti a prenájmu §6

1. Z poľnohospodárskej výroby, les. a vod. hospodárstva
2. Zo živnosti
3. Z podnikania vyk. Podľa osobit. Predpisov
4. Prijmy spoločníkov VOS a komplementárov v KS

Prijmy z kapitálového majetku §7

1. Úroky, a ost. Výnosy cenných papierov
2. úroky, výhry na vkladných knižkách
3. úroky z poskytnutých úverov
4. dávky doplnkového dôch. sporenia
5. plnenia poistenia
6. výnosy zo zmeniek
7. príjmy z podielových listov z ich vyplatenia

Ostatné príjmy §8

Príležitostné príjmy, z prevodu vlastníctva nehnuteľnosti, z predaja hnutel. vecí a predaja opcií

Rozdelenie daní :

1. *Nepriame dane odvádza* výrobca alebo poskytovateľ služby, ale zaplatí ich spotrebiteľ, ktorý ich znáša v cene nakupovaných tovarov alebo služieb. Nepriame dane postihujú spotrebiteľa nepriamo, prostredníctvom cien tovarov a služieb.

Daň z pridanej hodnoty (DPH) (Zákon č. 289/1995 Z.z.)

Registračná povinnosť:

Zdaniteľná osoba, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku, a ak nemá takéto miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava, a ktorá dosiahla za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov obrát 1 500 000 Sk, je povinná podať daňovému úradu žiadosť o registráciu pre daň. Zdaniteľná osoba je povinná podať žiadosť o registráciu pre daň do 20. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom dosiahla uvedený obrát.

Spotrebné dane

- daň z vína (309/1993)
- daň z piva (310/1993)
- daň z tabaku a tabakových výrobkov (312/1993)
- daň z liehu (229/1995)
- daň z minerálnych olejov (predtým sa nazývala z uhľovodíkových palív a mazív) (239/2001)

2. *priame dane* sú ukladané daňovníkovi adresne a sú neprenosné - nedajú a preniesť na iného daňovníka. Pôsobia na určitý typ príjmu daňovníka, a to priamo na príjem daňovníka alebo na majetok daňovníka.

Dane z príjmov

- daň z príjmov fyzických osôb aj právnických osôb (Zákon č. 595/2003 Z.z.)
- Daň z nehnuteľností
- daň z pozemkov a zo stavieb(317/1992)
 - Cestná daň (87/1994)

Daňové zásady

1. **zásada spravodlivosti, proporcionality** – je zabezpečená rovnou daňou 19% (Zásada bola mierne narušená poslednými reformami)
2. **zásada neutrálnosti** – dane by mali platiť všeobecne pre všetkých, bez množstva výnimiek a oslobodení
3. **zásada vylúčenia duplicity zdanenia** – príjem, dôchodok alebo majetok má byť zdaňovaný len raz a to v momente, kedy dochádza k jeho tvorbe, spotrebe
4. **zásada jednoznačnosti a jednoduchosti** – každý daňovník by mal byť informovaný, z čoho a v akej výške má platiť daň - spôsob výpočtu výberu daní by mal byť jednoduchý
5. **zásada účinnosti** – dane by mali viesť daňovníka k tomu, aby ich zaplatil, nemali by ho motivovať k daňovým únikom

Základné náležitosti dane:

1. daňový subjekt – daňovník - platiteľ dane
2. daňový objekt – predmet dane v SR sa daňou zaťažujú:
 - a) príjmy
 - b) vlastníctvo majetku
 - c) spotreba
 - d) výkon činností na obmedzení ktorých má štát záujem
3. oslobodenie od dane – treba vedieť uviesť príklady
4. základ dane = V-N (odpočítateľné, pripočítateľné položky) ČZD, SZD, daň vybraná zrážkou;
5. daňové sadzby

Medzi základné daňové pojmy patria:

- ~ subjekt dane – fyzická alebo právnická osoba, ktorá je povinná platiť daň,
- ☐ objekt dane – závisí od druhu dane, môže ním byť napr. príjem pri dani z príjmov, nehnuteľnosti pri dani z nehnuteľností,
- ☐ základ dane – základ, z ktorého sa vypočítava daňová povinnosť, závisí od druhu dane,
- ☐ sadzba dane – je nástroj, prostredníctvom ktorého sa z daňového základu vypočíta výška dane, môže byť určená pevnou sumou (väčšina miestnych daní, napr. daň zo stavieb), percentuálne (19% DPH), alebo kombináciou pevnej sumy a percenta (daň z cigariet).

Daňové subjekty

1. Daňovým subjektom je daňovník, platiteľ dane, daňový dlžník podľa osobitného zákona, poplatník a právny nástupca fyzickej osoby či právnickej osoby, ktorý je ako daňový subjekt vymedzený osobitnými predpismi.
2. Daňovníkom je osoba, ktorej príjmy, majetok alebo činnosti priamo podliehajú dani.
3. Platiteľom dane je osoba, ktorá odvádza správcovi dane daň vybranú od daňovníka alebo zrazenú daňovníkovi a majetkovo za ňu zodpovedá.
4. Daňovým subjektom je aj iná osoba neuvedená v odsekoch 1 až 3, ak jej osobitný zákon upravujúci dane ukladá povinnosti alebo priznáva práva.

Otázky :

1. Definujte pojem daň
2. Aký význam majú z pohľadu štátu dane?
3. Aký je základný rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami?

Použitá literatúra :

Elektronická zbierka zákonov, <http://www.zbierka.sk>
Ústredný portál verejnej správy, <http://portal.gov.sk/obcan.htm>
Financie.sk, <http://www.finance.sk/>
[Prednaska Dana a danova sustava](#)